

vedblivende er mulig. Det har selvsagt ikke dermed været Tanken at indlade sig paa Spørgsmaalet i nærmere Enkeltheder og ganske særlig ikke paa Spørgsmaalet om den neutrale Stats militære Beredskab, hvorom der ikke nævnes eet Ord. I saa Henseende staa Udenrigsministeriet paa samme Standpunkt som tidligere.

Det er blevet fremhævet, først af det ærede Medlem Hr. Pürschel og nu i de sidste Dage i en Kronik — i Bladet „København“ tror jeg — af min Forgænger, at de delegerede paa Haagerkonferencen officielt har rapporteret: „Der er paa Konferencen ikke fremkommet nogen Udtalelse til Forsvar for den i Danmark ikke helt ualmindelige Opfattelse, at et militært Forsvar for Neutraliteten ikke kan forlanges. Den Opfattelse kom overhovedet ikke frem nede paa Haagerkonferencen, den almindelige Mening gik ud paa, at den neutrale Stat skal gøre, hvad der under Hensyn til dens Styrke og Hjælpkilder med Rimelighed kan forlanges af den for at haandhæve Konventionen paa dens Territorium.“

Jeg finder ikke, at denne Udtalelse er af afgørende Betydning for Sagens Bedømmelse i Øjeblikket paa Grund af den Forskydning i hele dette Forhold, som faktisk har fundet Sted paa Grund af Folkeforbundspagtens Oprettelse. Endvidere har de udsendte delegerede jo maattet udtrykke deres forskellige Regeringers Opfattelse, der den Gang ingenlunde behøvede at repræsentere alle betydende Kredses Opfattelse i de forskellige Lande. Saaledes er det en historisk Kendsgerning, at i alt Fald to store Partier i Danmark allerede den Gang saa anderledes paa dette Spørgsmaal.

Det ærede Medlem Hr. Axel Møller har endvidere citeret en Række Folkeretslærere fra ældre og nyere Tider, og han forment, at disse Citater skulde støtte hans Opfattelse. Men det gør de ikke. De kommer slet ikke ind paa det Spørgsmaal, her er Tale om, og som det ærede Medlem Hr. Pürschel meget klart formulerede, da han forleden havde Ordet. Jeg vil med den højtærede Formands Tilladelse oplæse det ærede Medlem Hr. Pürschels Udtalelse: „Det folkeretlige Spørgsmaal, som er af Interesse, er jo dette: Vil de krigsførende Magter være i Overensstemmelse med den almindeligt gældende folkeretlige Opfattelse, hvis de siger: Dette er ikke tilstrækkeligt, det, der her præsteres.? Det er det stillede Spørgsmaal.“

Jeg er ganske enig med det ærede Medlem i, at det er dette, som i den foreliggende Forbindelse har Interesse, og jeg skal ogsaa

straks komme til Besvarelse deraf. Men nu de Forfattere, som det ærede Medlem Hr. Axel Møller citerer. De kommer slet ikke ind paa denne Side af Sagen. Der er ingen af de citerede Udtalelser, der tager det principielle Spørgsmaal op, hvilke Rettigheder der tilkommer de krigsførende Stater, hvis den neutrale Stat ikke deler deres Opfattelse af, hvilken Modstand den skal være i Stand til at præstere. Det er netop paa dette Punkt, Forskellen fremkommer mellem Haagerkonventionernes og Folkeforbundspagtens Regler. De Forfattere, som det ærede Medlem Hr. Axel Møller citerer — og saadanne Citater kan selvfølgelig anføres i endnu langt større Udstrækning; men jeg ser ikke, at det kan have nogen større Betydning for Bedømmelsen af det foreliggende Spørgsmaal —, de gengiver med forskellige Udtryk og Vendinger, hvad der allerede staa i Haagerkonventionerne. Og det er vi slet ikke i Tvivl om. Det er virkelig ganske rigtigt, at den neutrale Stat har en Pligt til — i Forhold til de Midler, hvorover den raader — at udøve det fornødne Opsyn for at forhindre visse Krænkelser af sin Neutralitet. Det staaar udtrykkeligt i den 13de Haagerkonventions Artikel 25, og det er der ingen — i hvert Fald ikke jeg —, der tænker paa at benægte. Men det er jo saa ganske overflødigt at citere Forfattere som Huber, Ullmann, Fauchille, Oppenheim og andre for at godtgøre saa almindeligt anerkendte Sandheder som dem, det ærede Medlem anfører, f. Eks. at hvis den neutrale Stat begunstiger begge Parter i lige Grad, saasom at den i lige Grad lader dem betjene sig af dens Territorium, saa ligger deri en Krænkelse af dens Neutralitet, eller at Agtelse for sin Neutralitet kan kun den Stat kræve, der virksomt haandhæver den.

Ej heller er der noget mærkeligt i, at Forfatterne nærmere drøfter den neutrale Stats Stilling i Tilfælde af, at den med Vaabenmagt tilbageviser Krænkelser af sin Neutralitet. Ogsaa denne Situation omtales udtrykkelig allerede i Haagerkonventionerne. Saaledes hedder det i den 5te Konventions Artikel 10: „Det Faktum, at en neutral Magt endog ved Magt“ — *endogsaa ved Magt* — „tilbageviser Krænkelser af sin Neutralitet, kan ikke betragtes som en fjendtlig Handling“.

Men alt dette er, som sagt, ikke noget nyt og ikke noget, som i hvert Fald efter mit Skøn bringer de Spørgsmaal, der i denne Forbindelse har Interesse, deres Løsning nærmere. Det, der her er Tale om, er alene de militærpolitiske Konsekvenser, som følger af den neutrale Stats folkeretlige